E LŐ T E R J E S Z T É S

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének

2023. április 19-i ülésére

Tárgy: Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház szakmai dokumentumainak tudomásulvétele

Előadó: dr. Vida Beáta igazgató

Előterjesztés tartalma: határozati javaslatok

Szavazás módja: egyszerű többség

Az előterjesztés készítésében részt vett: dr. Vida Beáta igazgató

Az előterjesztés előkészítésében közreműködnek: Pénzügyi Ellenőrző és Gazdasági Bizottság, Emberi Kapcsolatok Bizottság

Láttam:

Viziné dr. Horváth Judit
jegyző

Tisztelt Képviselő-testület!

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház jogszerű működéséhez szükséges az intézmény Digitalizálási Stratégiájának, az állományvédelmi tervének és a gyűjteménygyarapítási, nyilvántartási, revíziós és selejtezési tervének megléte.

A fent felsoroltak elkészítésre kerültek és az előterjesztés 1-3. mellékletét képezik.

Kérem Tisztelt Képviselő-testületet az előterjesztés megtárgyalására és a mellékelt stratégia és tervek tudomásulvételére.

Zirc, 2023. április 13.

dr. Vida Beáta
igazgató

Határozati javaslatok

I.

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
……./2023. (…..) határozata

„A Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház Digitalizálási stratégia 2023-2027” című dokumentum tudomásulvétele tárgyában

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az előterjesztés 1. mellékletében foglaltak alapján „A Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház Digitalizálási stratégia 2023-2027” című dokumentumot tudomásul veszi.

Felelős: Ottó Péter polgármester
Határidő: azonnal

II.

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
……./2023. (…..) határozata

a „Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház Állományvédelmi terve 2023-2027” című dokumentum tudomásulvétele tárgyában

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az előterjesztés 2. mellékletében foglaltak alapján a „Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház Állományvédelmi terve 2023-2027” című dokumentumot tudomásul veszi.

Felelős: Ottó Péter polgármester
Határidő: azonnal

III.

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének
……./2023. (…..) határozata

„A Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház gyűjteménygyarapítási, nyilvántartási, revíziós és selejtezési terve” című dokumentum tudomásulvétele tárgyában

Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete az előterjesztés 3. mellékletében foglaltak alapján „A Reguly Antal Múzeum és Nép Kézműves Alkotóház gyűjteménygyarapítási, nyilvántartási, revíziós és selejtezési terve” című dokumentumot tudomásul veszi.

Felelős: Ottó Péter polgármester
Határidő: azonnal

Iktatószám: ……../2023.
Tárgy: Szakmai terv

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Digitalizálási Stratégiája 2023 – 2027.

Zirc, 2023.

Tartalom

1. Bevezetés 2
2. Jogszabályi háttér 2
3. Illeszkedés Európai Uniós és hazai stratégiákhoz 2
3.1. Illeszkedés az „Európa 2020” Stratégiához 2
3.2. Illeszkedés a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiához 3
3.3. Illeszkedés Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájához 3
4. A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Digitalizálási Stratégiájának célja 4
5. Helyzetértékelés 4
5.1. Gyűjtemények digitalizáltsága 4
5.2. A digitalizálás technikai feltételei 4
5.3. Humánerőforrás – a digitalizálási stratégia megvalósítói 5
5.4. SWOT-analízis 5
6. Célok, prioritások 5
7. Jövőkép 6
8. Közzététel, felhasználás, hasznosítás 6
9. Zárszó 7

REGULY ANTAL MÚZEUM
ÉS NÉPI KÉZMŰVES ALKOTÓHÁZ

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

1. Bevezetés

A digitalizálás a kulturális emlékezetet őrző közgyűjtemények tevékenységének egyre fontosabbá váló eleme, olyan eszköz, amely a muzeális intézmények alapfeladatainak ellátását egészen új alapokra helyezi. Biztosítja a közgyűjteményekben őrzött tudás hosszú távú megőrzését, széles körben való hozzáférhetővé tételét, a kiállítási és múzeumpedagógiai tevékenység megújítását és a kulturális javak állományvédelmét.

A digitalizálás a mai modern muzeológia szerves részét képezi. A múzeum alaptevékenysége egyre inkább informatikai eszközök által, informatikai környezetben jelenik meg a tárgyleírástól a valóságos, illetve virtuális kiállításokig. Az internet, mint kommunikációs eszköz a múzeumok számára is új lehetőségeket teremt a közönséggel való kapcsolattartás, a gyűjteményekben őrzött kulturális örökség közreadása, az ismeretek átadása terén. A gyűjtemények elektronikus szolgáltatása azonban nemcsak lehetőség, hanem egyre inkább a társadalom elvárása.

2. Jogszabályi háttér

A múzeumok működését a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény határozza meg. A törvény kimondja, hogy „*a kulturális örökséghez tartozó javak múltunk és jelenünk megismerésének pótolhatatlan forrásai, a nemzeti és az egyetemes kulturális örökség egészének elválaszthatatlan összetevői; szellemi birtokbavételük minden ember alapvető joga. Az e fogalomkörbe tartozó értékek különös védelme, megőrzése és fenntartása, valamint a nyilvánosság számára történő széleskörű és egyenlő hozzáférhetővé tétele a mindenkori társadalom kötelezettsége.”*

A törvény (4) bekezdés b) pontja kimondja, hogy a múzeumoknak a fenntartó által jóváhagyott múzeumi küldetésnyilatkozattal és múzeumi digitalizálási stratégiával kell rendelkezniük, amelyek alapján szakmai tevékenységüket folytatják.

A törvény 1. számú mellékletének zs) pontja meghatározza a múzeumi digitalizálási stratégia fogalmát: *a múzeumok digitalizálási tevékenységét megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében rögzíti a múzeumokban őrzött kulturális javak digitalizálásának céljait és prioritásait, a digitalizálással létrehozott digitális adatvagyon hosszú távú tárolásának feltételeit, valamint a közzététel, a felhasználás és a hasznosítás szabályait, beleértve a köznevelési célú hasznosítást is.*

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház digitalizálási stratégiáját a törvény célkitűzéseit figyelembe véve, a törvényi előírásnak megfelelően készítette el.

3. Illeszkedés Európai Uniós és hazai stratégiákhoz

3.1. Illeszkedés az „Európa 2020” Stratégiához

Az “Európa 2020” stratégia egyik kezdeményezése az Európai Digitális Menetrend, amely a stratégia hét pillérének egyike. A digitális menetrend az információs és kommunikációs technológiákban (IKT) rejlő lehetőségek hatékonyabb kiaknázását javasolja az innováció, a gazdasági növekedés és a haladás előmozdítása érdekében. Egyik kulcsterülete Európa

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

kulturális emlékeinek digitalizálása és megőrzése; ide tartoznak a nyomtatott dokumentumok (könyvek, periodikák), fényképek, műtárgyak, levéltári iratok, hangfelvételek, audiovizuális dokumentumok, műemlékek és régészeti lelőhelyek.

3.2. Illeszkedés a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiához

A Digitális Magyarország (Digitális Nemzeti Fejlesztési Program és Digitális Jólét Program) megvalósítása keretében készült el a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia (KDS), amely átfogó, szakaszosan megvalósítható koncepciót tartalmaz a közgyűjtemények tartalomszolgáltatásának biztosítására. A KDS a megvalósítás első szakaszában (2017-2020 között) új pályára kívánta állítani a közgyűjteményeket, meghatározó tartalomszolgáltató pozícióba helyezve azokat. Cél emellett, hogy a digitális tartalmak egy közös kereső felületen legyenek elérhetőek és Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájához igazodva 40%-kal emelkedjen a közgyűjteményi tartalmakra épülő digitális tananyagok száma. A megvalósítás második szakaszában, 2025-ig cél az audiovizuális archívumok tartalomszolgáltatásának teljes körűvé válása, és az internetes archiválási szolgáltatás Kárpát-medencei hatókörrel történő működtetése.

A Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia rögzíti, hogy „*a magyar kultúrafogyasztók érdeke a lehető legteljesebb körű és a lehető legszabadabb, digitális formában történő hozzáférés a kulturális javakhoz. A digitális tartalmak hozzáférhetővé tétele hozzájárul a Kormány nemzet-, és társadalompolitikai céljainak megvalósításához, így különösen a kulturális alapellátás kiépítéséhez, melynek fő célja, hogy megteremtődjön a kultúrához és a kulturális értékekhez való akadálytalan hozzáférés a magyar kulturális identitás erősítése érdekében. Ebből a megközelítésből nézve a magyar közgyűjtemények digitalizálásának átfogó programja jelentőségében messze túlterjed az érintett intézmény falain: az egész magyar kulturális örökség anyagának dinamizálását jelenti. Az erre épülő új szolgáltatási rendszerek pedig hozzáférést biztosítanak minden felhasználó számára ehhez az örökséghez.*”

3.3. Illeszkedés Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájához

A múzeumok az iskolán kívüli nevelés és oktatás legfontosabb helyszínei. A köznevelési, a szakképzési, a felsőoktatási és a felnőttképzési rendszer digitális átalakításáról, és Magyarország Digitális Oktatási Stratégiájáról szóló 1536/2016. (X. 13.) Korm. határozat alapján elkészült Magyarország Digitális Oktatási Stratégiája. A stratégia egyik pillére a tartalom – nemzeti alaptanterv és kerettanterv felülvizsgálat, digitális tartalomfejlesztés. Ehhez kapcsolódhatnak digitalizált múzeumpedagógia programokkal a múzeumok és az oktatást segítő digitalizált tartalomfejlesztés hozzáférhetővé tételével.

A stratégia célként jelöli meg a társadalom digitális írástudás-szintjének növelését és a felnőttkori digitális tanulásban való részvétel fokozását, valamint a színvonalas digitális tartalmak és nyitott oktatási segédanyagok folyamatos és a szükségleteknek megfelelő bővülésének, frissítésének és könnyű elérhetőségének biztosítását.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

4. A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Digitalizálási Stratégiájának célja

Jelen dokumentum célja meghatározni azon feladatokat, módszereket és eljárásokat, amelyeket a múzeumnak alkalmaznia kell a rábízott kulturális javak információtartalmának digitális formában való létrehozása során, valamint cél, hogy új tartalmakhoz irányelveket adjon. A digitalizálási stratégiának tartalmaznia kell a technikai (hardver, szoftver) és a humánerőforrások leírását, hozzáférhetőségét is.

5. Helyzetértékelés

5.1. Gyűjtemények digitalizáltsága

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház tematikus múzeumként működik, gyűjtőterülete pedig magába foglalja a Magas-Bakony csaknem egészét. A néprajzi és helytörténeti gyűjteményében több mint 5000 tárgyat őriz, fotógyűjteménye is több 1.000 felvételből áll. A gyűjteménybővítés feltételeinek megteremtésével az elkövetkezendő években még lehetőség nyílik arra, hogy a múzeum birtokába kerüljenek a régió múltjának jelentőségét szemléltető tárgyak és dokumentumok. Az intézmény adattára feldolgozás alatt áll, hogy annak nagy tételszámú anyaga minél hamarabb a kutatás rendelkezésére állhasson.

A Reguly Antal Múzeum papíralapú leltárkönyvei hamarosan naprakészek lesznek, az Excel táblázatban vezetett adatállomány bővítése és pontosítása zajlik, hogy ezen tételek a HunTéka adatbázis kezelő rendszerbe konvertálásra kerülhessenek. Jelenleg folyamatosan bővül a digitalizált anyagok száma és köre, folyamatos a műtárgyak fotózása.

5.2. A digitalizálás technikai feltételei

A TOP-5.3.2-17-VE1-2021-00002 azonosítószámú, „A Bakony a mi otthonunk!” projekt keretein belül, melyben intézményünk konzorciumi tagként vett részt, a 2022. év során beszerzésre került a HunTéka auditálható múzeumi nyilvántartó programja, amely a digitalizálási folyamatot követően lehetővé teszi a múzeum anyagaihoz való távoli hozzáférést is.

A pályázat segítségével kialakításra került egy munkaállomás, beszerzésre került egy modern számítógép, valamint diák és negatívok digitalizálására alkalmas szkenner, illetve telepítésre kerültek a Monguz Információtechnológiai Kft. által forgalmazott HunTéka közgyűjteményi rendszer moduljai. A Múzeum munkatársai részt vettek a szoftver használatáról szóló első oktatáson is.

Internetkapcsolat:

A Reguly Antal Múzeum 400 Mbit/sec sebességű internet kapcsolattal rendelkezik. A hálózat házon belüli kiépítése folyamatban van. A digitalizáció folytatásához azonban elengedhetetlen a humánerőforrás biztosítása mellett az elkészült tételek tárolására szolgáló nagy kapacitású adathordozók beszerzése.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

5.3. Humánerőforrás – a digitalizálási stratégia megvalósítói

A muzeológusok kizárólagos feladata a rögzített adatok minőségének, pontosságának ellenőrzése, az adatok jóváhagyása lenne. Helyzetünkben azonban az intézmény szakmai munkatársának feladata minden munkafolyamat elvégzése ebben a témakörben. Feladatuk még a gyűjtemény és az abban lévő tételek publikusságának, nyilvános felületen való megjelenítésének biztosítása. Ez azt jelenti, hogy a muzeológusok ellátják a gyűjtemény- és raktárkezelő, múzeumi adatrögzítő, fotós, informatikus vonatkozó munkáját is.

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóházban a digitalizálási tevékenységekhez szükséges eszközök adottak, azonban az intézmény leterheltsége miatt – munkatársak alacsony száma – nem áll rendelkezésre kellő idő a tevékenység végzéséhez.

5.4. SWOT-analízis

ERŐSSÉGEK - a digitalizálási tevékenységhez biztosítottak a technikai feltételek - a leltározott anyag többsége Excel-táblában rögzített - egyedi helytörténeti adatbázis kiépítése - identitást erősítő on-line tartalom létrehozása	GYENGESÉGEK - muzeológusok kis létszáma, leterheltsége, humánerőforrás-hiány - technikai eszközök egy része hiányos (adathordozók)
LEHETŐSÉGEK - múzeumi gyűjteményt tartalmazó rendszer csatlakoztatása hazai és nemzetközi (Europeana-ra töltés folytatása) közgyűjteményi projektekkel - virtuális kiállítások létrehozása - nem kiállított tárgyak megismerhetősége - elérhető pályázati támogatások - rendezvények szervezése közösségi adatszolgáltatás céljából - meglévő kompetenciák fejlesztése	VESZÉLYEK - elhúzódó digitalizálási munkálatok miatt lemaradás a hazai muzeális intézmények között - súlyozni kell a feladatok prioritását (szakmai vagy fenntartói elvárások kerüljenek előtérbe)

6. Célok, prioritások

a) Komplex digitalizáció

A tárgyi gyűjtemény digitalizálásának célja a nyilvántartás teljes archiválása, a keresés, a tudományos feldolgozás meggyorsítása, könnyítése. A digitalizálás során rögzítésre kell, hogy kerüljön a tárgyak neve/címe, leírása, keletkezésük/készítésük helye, készítői/alkotói, anyaga, mérete, elkészítésének technikája, digitális képe.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

b) A múzeum saját honlapján adatbázis elérhetőségének megteremtése
Célunk a jelenlegi honlap továbbfejlesztése, és a múzeumi adatbázisok távoli elérhetőségének megteremtése.

c) Csatlakozás más adatbázisokhoz
Hazai és nemzetközi rendszerekhez való csatlakozással a digitalizált tartalom online az egész országban, illetve nemzetközi szinten is elérhetővé és kutathatóvá válik. Jelenleg a múzeum egy teljes gyűjteménye érhető el nemzetközi portálon, melynek elkészítése egy pályázat keretein belül csapatmunkában zajlott.

d) Múzeumpedagógiai hasznosítás
Múzeumpedagógiai foglalkozások szervezése az adatbázisra építve. A foglalkozások elsődleges célcsoportja az általános iskolai és középiskolai tanulók lennének. A múzeum ezen tevékenységét az oktatási intézmények tanterveihez igazítottan látná el.

e) Köznevelési hasznosítás
Oktatási tan- és segédanyagok kidolgozása, segítségnyújtás a távoktatás kultúrájának elterjesztésében, digitális készségek és képességek fejlesztése, az informatikai műveltség terjesztése, megfelelő jogosultsággal a tudományos tartalmakhoz való hozzáférés biztosítása.

f) Virtuális kiállítások létrehozása
A múzeum saját közgyűjteményi portálja virtuális kiállítási lehetőséget teremt.

7. Jövőkép

a) A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóházban őrzött nemzeti kulturális vagyon digitalizálásra kerül.
b) A digitális anyagok hozzáférhetővé válnak az információs hálózatokon.
c) A digitalizált anyagok és archivált digitális tartalmak kutathatóvá válnak, bevonhatóak lesznek az oktatásba.
d) A helyi identitás erősödik.
e) A múzeum digitális szolgáltatóvá válik.

8. Közzététel, felhasználás, hasznosítás

a) Közzététel
A közzététel során megfogalmazódó ajánlások:
- A tartalmak felhasználóbarát, hatékony és gyors megjelenítése, kereshetősége,
- szakmailag támogatott portálhoz csatlakozás (tartalmak elérhetőségének növekedése),
- a tartalmak moderálás melletti, felhasználók általi kiegészítésének biztosítása,
- törekedni kell arra, hogy mind a technológia, mind az eszközök és a számítástechnikai alkalmazások kiválasztásánál olyan megoldásokat keressünk és alkalmazzunk, amelyek megbízhatóak és költségvonzatuk kedvező.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

b) A felhasználás szabályai

- A felhasználás során elsődlegesen figyelembe kell venni a 1999. évi LXXVI. törvény szerzői jogról szóló szabályait és másodlagosan a digitalizált képi tartalmak minőségét.
- A nagy felbontású képeket csak az igazgató írásbeli engedélyével szabad felhasználni, ezek nyilvános felületen nem érhetőek el. Ez a rendelkezés addig áll fenn, amíg a digitális vagyon tulajdonosa (a Magyar Állam) erre vonatkozóan másként nem rendelkezik.
- A múzeum honlapján ismeretterjesztési, oktatási céllal közzétett kisebb felbontású képeket és leíró adatokat személyes, kutatási célra bárki szabadon felhasználhatja a forrás megjelölésével. Ezek kereskedelmi, sokszorosítási célra nem használhatók fel.
- A többszintű felhasználás lehetőségét teremtjük meg: minden műtárgy esetében a muzeológus dönti el, hogy milyen egyedi felhasználói jogosultság illeti meg a felhasználókat.

c) Köznevelési célú hasznosítás

Azok a tárgyak, amelyeknek digitalizált rekordjai a Digitális Oktatási Stratégia, a nemzeti Alaptanterv megvalósítása keretében készülő digitális oktatási segédanyagok számára forrásértékű dokumentumként szolgálhatnak.

9. Zárszó

A kulturális örökség intézményei csak akkor őrizhetik meg az információgazdálkodásban hagyományosan betöltött vezető szerepüket, ha képesek az új technológia nyújtotta lehetőségek kihasználására, a kulturális értékek közvetítésének korszerűvé tételére. Erre tekintettel a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóháza 2023-2027 időszak egyik fő prioritásaként kezeli gyűjteményének digitalizálását.

Zirc, 2023. április 5.

dr. Vida Beáta
múzeumigazgató

Záradék

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Digitális Stratégiája című dokumentumot Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a …./….. (……) határozatával jóváhagyta.

Iktatószám: ……../2023.
Tárgy: Szakmai terv

REGULY ANTAL MÚZEUM ÉS NÉPI KÉZMŰVES ALKOTÓHÁZ ÁLLOMÁNYVÉDELMI TERVE 2023-2027

Zirc, 2023.

REGULY ANTAL MÚZEUM
ÉS NÉPI KÉZMŰVES ALKOTÓHÁZ

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

Tartalom

1. A múzeum épülete 3
2. A raktárak állapota 4
3. Külső raktárak 5
   3.1. A múzeum udvarában álló épület 5
   3.2. A szomszéd telken lévő ideiglenes raktár 5
4. A raktárak állományvédelmi feltételeinek javítását érintő célkitűzések 6
5. Gyűjtemények 6
   5.1. Képzőművészeti gyűjtemény 6
   5.2. Fotógyűjtemény 7
   5.3. Néprajzi- helytörténeti gyűjtemény 7
   5.4. Finnugor gyűjtemény 7
6. Állandó kiállítások 8
   6.1. „Regulyversum - Mindent Regulyról” 8
   6.2. Bér Júlia Emlékszoba 8
7. Időszaki kiállítások 9
8. Műhelyek 9

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

A kulturális örökséget képviselő múzeumi gyűjtemények gondozása, megőrzése, óriási felelősséget, elvárásokat ró a múzeumokban dolgozók, az intézményeket vezetők és nem utolsó sorban a múzeumokat fenntartók számára. Az állományvédelmi terv a múzeumok állományvédelmi tevékenységét megalapozó dokumentum, amely a 2017. évi LXVII. törvény értelmében a kulturális javak állapotromlásának megelőzése érdekében - elemzi az intézmény kiállításainak és raktárainak állományvédelmi helyzetét, valamint erre építve rögzíti a megfelelő műtárgykörnyezet biztosítására, a természetes állapotromlás megelőzésére és csökkentésére irányuló feladatokat és célokat.

Mindazok az intézkedések, amelyek megakadályozzák, késleltetik, csökkentik a műtárgyak károsodásának lehetőségét, állományvédelmi intézkedésekként definiálhatók. Ezek az intézkedések lényegében a múzeumi épület műszaki állapotának javításában, a gyűjtemények feldolgozásában, a műtárgyak biztonságos tárolásában és mozgatásában, valamint kiállításokban történő bemutatásában manifesztálódnak.

A gyűjteményeket veszélyeztető körülmények kiszűrése holisztikus megközelítést igényel, hisz a tárgyak állapotának romlását nem egymástól elszigetelt jelenségek okozzák.

1. A múzeum épülete

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház Zirc város főterén, a Rákóczi tér 10. szám alatt található. Az 1958 óta műemléki védettséget élvező barokk épületegyüttes egy kétszintes főépületből, a hozzá tartozó földszintes épületszárnyból és hatalmas udvarból áll. A terület önmagában nedves, a helyi mikroklíma is párás. Ennek következményeként sok helyen tapasztalható a falak talajpára felszívódásból eredő vizesedése, az intézmény földszinti helyiségeinél bekövetkezett kisebb-nagyobb mértékű festék- és vakolat leválása.

2011-2021 között a Múzeum jelentős fejlesztésen ment keresztül mind infrastrukturális, mind szakmai tekintetben. Ehhez jelentős pályázati forrás bevonására volt szükség. A pályázatok egy része a Múzeum saját pályázata, másik része a fenntartó Zirc Városi Önkormányzat által elnyert, a múzeum fejlesztésére szánt forrás. Azonban a terület helyi adottságai miatt a földszinti épületszárnyban továbbra is nehézségeket okoz a falak nedvesedése és az ebből eredő magas páratartalom. A 18. századi épület szerkezeti sajátosságainak – vastag falak, nem megfelelő vízszigetelés – ismeretében szintenként és épületenként (főépület és mellékszárny) eltérőek a páratartalmi és hőmérsékleti értékek, melyekre a helyi sajátosságok mellet közvetett hatással van az aktuális időjárás, a külső és belsőudvari homlokzati falak eltérő hőközvetítése. A 2018 óta havi rendszerességgel mért értékeket táblázatban rögzítjük dátummal és az aktuális időjárási jellemzőkkel együtt. Ez az egyre bővülő adatbázis nagy segítséget jelent azoknak a fizikai folyamatoknak a megismerésében, amik a helyi természeti és környezeti adottságokkal együttesen befolyásolják a páratartalmi és hőmérsékleti értékeket. Ezeknek az információknak a birtokában tervezhetőbbé válhatnak a megfelelő műtárgykörnyezeti értékek beállítását célzó intézkedések.

Az egész épületegyüttesben kiépített a fűtésrendszer. A főépület padlásterét kivéve mindenhol hőfokszabályozóval felszerelt radiátorok, a padlástérben padlófűtés biztosítja a megfelelő hőmérsékletet. A padlástérben nyílászárók híján légbefúvó/elszívó berendezés cseréli a levegőt.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

Szintén az egész épületegyüttesben kiépített a vagyon-, és tűzbiztonsági rendszer. A tűzoltókészülékek kihelyezése és ellenőrzése meghatározott időnként történik. Az épület minden helyiségében vannak mennyezetre szerelt füstjelzők, amik közvetlenül a Zirci Önkormányzati Tűzoltóságra és a Veszprém Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóságra küldik a vészjelzést. A vagyonbiztonsági berendezések – kamerák, mozgásérzékelők, kültéri hang- és fényjelzők - szintén a felügyeletet ellátó szervekhez vannak bekötve. A biztonsági berendezések állapotának rendszeres ellenőrzése megoldott, az ellenőrzésről jegyzőkönyv készül.

Az épület állományvédelmi feltételeinek javítását érintő rövidtávú célkitűzések

- A Hidegraktár feletti tetőburkolat javítása a beázás miatt,
- a szétcsúszott ereszcsatornák összeillesztése,
- a rossz nyílászárók javítása, helyenként a szigetelés cseréje.

Az épület állományvédelmi feltételeinek javítását érintő közép- és hosszútávú célkitűzések

- A külső hővédő fólia mellett fényzáró rolók felszerelése, főként az épület földszinti helyiségeinek utcafront felőli ablakaira. A nyári hónapokban jelentős a hőmérséklet emelkedés és vele párhuzamosan a páratartalom növekedés. Érintettek a kiszolgáló épületszárnyban helyet kapó műhelyek, a látogatható- és hidegraktár, valamint az emeleti kiállítótér udvarra néző nyílászárói a főépületben.
- Az épület sérült külső és belső vakolatának javítása, festése.

2. A raktárak állapota

A múzeum gyűjteményeinek (képzőművészeti, helytörténeti-néprajzi, fotó, finnugor) nagy része a népi mesterségeket bemutató műhelyek fölötti, a 2014-ben felújított tetőtérben kialakított Tanulmányi raktárban (mára Látogatható raktár) és az abból nyíló, látogatók elől elzárt hátsó Hidegraktárban került elhelyezésre. A tetőtéri helyiségek belső térformája általában jelentősen eltér a hagyományos kialakítású helyiségekétől. A tetőtéri elrendezés miatt szűkebb a hasznos alapterület, a ferde határoló falak miatt korlátozottabb a raktári bútorzat bővíthetősége és az átlátható, állományvédelmi szempontoknak is megfelelő raktári rend kialakítása. A teljes alapterület nagy részén hidegburkolat, az udvar felőli tetősík alatti kb. 1 m-es szélességben hajópadló burkolat van. A raktár átadása óta eltelt időszakban a fa burkolati elemek között kisebb rések mutatkoznak. Burkolat alatt nincs porzáró réteg. A tetősíkból kiemelkedő nyílászárók üvegfelületei UV védő fóliával bevontak. Minden ablak és a hátsó raktárfeljáró ajtó rovarhálóval felszerelt. Az elmúlt időszak állományvédelmi pályázati forrásokból megvalósuló raktárfejlesztései (*ajtóval ellátott, tetősík alá épített polcos szekrények, függeszthető rácsos tárolók, különböző méretű polcos és fiókos lemezszekrények,*) enyhítettek a raktár zsúfoltságán, átláthatóbb struktúrát eredményeztek, de végleges megoldásként új, korszerű raktár kialakítására lenne szükség. Átdolgozott kiállítási koncepcióval tervben van a Látogatható raktár alapterületének csökkentése, a raktározási lehetőségek javítása érdekében.

Feltehetően a tetőszigetelés elégtelensége miatt a nyári időszakban esetenként kedvezőtlen emelkedést mutat a belső tér hőmérséklete, ami páratartalom emelkedést is generál. A Nap nyílászárók felől érkező melegítő hatása ellen egyelőre belülről, a nyílászárók ablakfülkéit

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

lefedő, méretre szabott árnyékolókkal védekezünk a szellőztetés mellett. A Hidegraktárban beázást tapasztaltunk a kémény és a mennyezet találkozásánál, ami még csak nedves foltként jelentkezett, de a probléma megoldása nem tűr halasztást. A szintén pályázati forrásból beszerzett, kizárólag raktári (és kiállítási) környezetben használt eszközök, berendezések (*Nilfisk HEPA szűrős porszívó, Sup-Air Sa-100 és 200 típusú légtisztító)* hatékonyan végzik a por eltávolítását és a légköri szennyezők kiszűrését. A műtárgykörnyezeti értékek mérése telepített Trotec BL30 típusú mérőműszerrel ellenőrzött.

3. Külső raktárak

Az ajándékozásból származó, még tisztítatlan, fertőtlenítésre váró, illetve nagyméretű, nehezen mozgatható tárgyak raktározására két üres épület (önkormányzati lakás) szolgál. Az egyik a múzeum udvarán áll, a másik a szomszéd telken van. (Rákóczi tér 11.)

3.1. A múzeum udvarában álló épület

Valójában egy kétszoba összkomfortos ház. A szobák meleg burkolatúak, de a fűtetlenség miatt hideg, a páratartalom magas. Az egyik szobát átmeneti raktárként, illetve fertőtlenítésre kijelölt helyként hasznosítjuk, a másikat göngyöleg és kellékraktárként. A házban van áram. Szükség esetén a temperáló fűtés megoldható. A szobák rendszeres szellőztetése biztosított. Mindkét helyiségben egy-egy ablakszárny szúnyoghálóval felszerelt.

3.2. A szomszéd telken lévő ideiglenes raktár

Szintén kétszobás, komfortos lakás. Itt kevés kivétellel főként nagyméretű, nehezen mozdítható tárgyak raktározása történik egyéb, régi múzeumi bútorok és installációs elemek mellett. Az épületben sem fűtés, sem áram nincs. A tárolásra használt helyiségek padlószintje 50 cm-rel alacsonyabban van, mint kívül a házfal tövében a talajszint. A szellőztetés hasonló körülmények mellett megoldható. A szobák melegburkolatúak. A páratartalom állandóan magas, a hőmérséklet alacsony. A hőmérséklet és páratartalmi értékek rögzítése alkalmanként mobil, Trotec BL30 típusú mérőeszközzel történik. Az egyik szobában az ajándékozásból származó, még tisztítatlan tárgyak az ott felállított Dexion-Salgo polcrendszer középső/felső polcain vannak.

A másik szobában van az Illés Ferenc pedagógus, egykori múzeumigazgató által ajándékozásból és elárvult méhészetekből gyűjtött különböző méretű, eltérő anyagú és szerkezetű kaptár, mézpergető és a nádszövetű kaptárkeret készítésének folyamatát, eszközeit bemutató demonstratív anyag, amit 2021 decemberében fertőtleníteni kellett. A kártevő egy közönséges szalonnabogárként azonosított rovar volt, ami élelmiszer-kártevőként ismert. A szalonnabogarak elszaporodása nagy valószínűséggel annak volt köszönhető, hogy a méhek által termelt propolisz és az általuk készített méz beivódott/raktározódott a kaptárak, keretek és a mézpergető faanyagában, így a fertőtlenítés is csak ideiglenes megoldás a tárgyak állapotának megőrzésében. Az akkor műanyagfólia alá került tárgyak sorsa még nem dőlt el. Az eseményről, fertőzöttség mértékéről beszámoló készült.

Az egykor konyhának használt helyiségben vannak a Bakonyi Panteon márványtáblái, amik a Zirci Ciszterci Apátság nagyszabású felújításának kezdetekor a Múzeumba kerültek.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

Az emléktáblák a hidegburkolatra helyezett bútorlapon állítva, egymástól elválasztva vannak elhelyezve. Az emléktáblák helyreállításához, a költségek tervezéséhez szilikát és fémrestaurátor szakvéleményére van szükség. Szerencsés lenne a táblák kültéri, de fedett részen történő elhelyezése. További sorsuk Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testületének döntésétől függ.

4. A raktárak állományvédelmi feltételeinek javítását érintő célkitűzések

Látogatható- és Hidegaktár rövidtávú célkitűzései

- Beázás megszüntetése,
- mérőműszerek (Trotec BL 30) kalibrálása a valid mérési eredmények érdekében,
- a hajópadló burkolaton porzáró felületi réteg kialakítása,
- a nyílászárók külső felületének hővédő fóliával történő védelme, belső árnyékolók felszerelése.

Látogatható- és Hidegaktár közép- és hosszútávú célkitűzések

- A világítás korszerűsítése,
- további, tetőtéri elrendezéshez méretezett raktári bútorzat tervezése, beszerzése,
- a tető szigetelésének javítása,
- új, korszerű raktár kialakítása az udvaron álló épület felújításával és átalakításával.

Külső raktárak – Az udvaron álló épület - Rövidtávú célkitűzések

- A jelenleg ott tárolt tárgyak és göngyöleg selejtezése, átválogatása, feldolgozása.

Külső raktárak – Az udvaron álló épület - Közép- és hosszútávú célkitűzések

- Rovarháló felszerelése több ablakszárnyra,
- temperáló fűtésre alkalmas készülék beszerzése,
- az épület átalakítása és felújítása.

Külső raktárak – A szomszéd telken álló ideiglenes raktár - Rövidtávú célkitűzések

- A tárgyak átválogatása, selejtezése, feldolgozása.

Külső raktárak – A szomszéd telken álló ideiglenes raktár - Közép- és hosszútávú célkitűzések

- Döntés a méhészeti és Bakonyi Panteon emléktábláinak sorsáról.

5. Gyűjtemények

5.1. Képzőművészeti gyűjtemény

A közel kétezer darabos, grafikákat, festményeket, metszeteket, nyomótáblákat egyaránt tartalmazó Képzőművészeti gyűjteményt a zirci születésű grafikus és festőművész, Bér Júlia alapította saját és pályatársai munkájából, majd szülővárosának adományozta. Az általa alapított Zirci Galéria gyűjteménye, Bér Júlia alkotásai és a művésznő személyes hagyatéka is

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

Zirc város tulajdonában van. A törzsanyag kezelését, a feldolgozás, a megfelelő elhelyezés és méltó bemutatás feladatait a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház végzi.

A digitalizált grafikai gyűjtemény savmentes palliumokba rendezve, nagyméretű fiókos lemezszekrényekben, a hagyatékhoz tartozó eszközök (*vésők, ecsetek, pasztellkréta, festékek*), kisebb személyes tárgyak külön fémszekrényben nyertek elhelyezést a Látogatható raktár hátsó traktusában. A kisebb méretű keretezett festmények fátyolfóliával fedett függőleges osztású, görgővel felszerelt, kétoldalról nyitott fa tárolókban vannak, a nagyméretű képek egyenként csomagolva 5 cm vastag Polifoam táblára állítva, egymástól elválasztva.

A nyomódúcokat, nyomólemezeket szintén egyenként csomagolva, állítva, a csomagoláson feltüntetett leltári számmal jelölve a Hidegraktárban, külön polcos fémszekrényben őrizzük.

A hagyaték textilalapú tárgyai a Néprajzi-helytörténeti gyűjtemény mellett, külön polcon, zárható fémszekrényben kaptak helyet.

A festmények szakszerű tárolására alkalmas bútorzat kevés, illetve a fátyolfóliás csomagolás/letakarás helyett célszerűbb lenne appretúramentes molinóból varrt, méretre szabott, tépőzárral nyitható védőhuzat a festménytárolókra.

5.2. Fotógyűjtemény

Illés Ferenc pedagógus, egykori múzeumigazgató fotógyűjteményéből feltárulnak Zirc város és környékének fontos helytörténeti, várostörténeti, iskolatörténeti eseményei az 1950-es évek végétől 1996-ig bezárólag. A gyűjtemény digitalizált.

A képek, filmnegatívok, keretezett diák a Látogatható raktár korábban beszerzett kisméretű fiókos fémszekrényeiben vannak. A korszerű, minősített csomagolóanyagok beszerzését a következő állományvédelmi pályázati forrásból tervezzük beszerezni.

5.3. Néprajzi-helytörténeti gyűjtemény

A gyűjtemény jelentős részét a zirci és környékbeli népi kismesterségek szerszámkészlete teszi ki. A Látogatható raktár kiállításában a kádár-, bognár-, kovács- és cipészszerszámok eszközeiből készült válogatás tárgyai üvegezett, polcos/fakkos tárlókban kerültek elhelyezésre.

A többi, gyűjteményhez tartozó tárgyak kisebb hányada az Alkotóház kismesterségeket bemutató műhelyeiben kialakított, víztiszta plexitáblával „szellősen” takart fali fülkékben van elhelyezve.

A kiállításokból kimaradt tárgyakat anyagfajták és tárgycsoportok szerint raktározzuk a Hidegraktár erre kijelölt fémszekrényében, az ajtóval ellátott, tetősík alá épített polcos szekrényekben, valamint a függeszthető rácsos tárolókon. A gyűjteményhez tartozó nagyméretű textilalapú tárgyak és viseletek szakszerű tárolása még csak részben megoldott.

5.4. Finnugor gyűjtemény

Reguly Antal kutatásaihoz kapcsolódóan jött létre a múzeum finnugor témájú gyűjteménye. A tárgyak többsége az állandó kiállításban tekinthető meg. A kiállításból kimaradt tárgyakat a Látogatható raktárban, fémszekrényben tároljuk egyenként csomagolva. A viseletek vállfán történő tárolása itt is problémát jelent.

A gyűjtemények állományvédelmi feltételeinek javítását érintő Rövidtávú célkitűzések

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

- További, állományvédelmi szempontól megfelelő csomagolóanyagok beszerzése,
- archiváló minőségű filctollak beszerzése,
- nagyobb mennyiségű molinó vászonanyag beszerzése a bútortakaró huzatokhoz.

A gyűjtemények állományvédelmi feltételeinek javítását érintő közép- és hosszútávú célkitűzések

- A raktári bútorzat fejlesztése a nagyméretű textilek és viseletek szakszerű tárolásához.

6. Állandó kiállítások

6.1. „Regulyversum - Mindent Regulyról”

Zirc Városi Önkormányzat 2016-ban nyújtott be pályázatot a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretén belül „Komplex turisztikai fejlesztés Zircen” címmel. A projekt a városi látnivalók komplex fejlesztésén belül, kiemelt feladatként tűzte célul a Múzeum főépületében és a földszintes rész utcai szárnyában új kiállítások és egy kávézó létrehozását.
A Múzeum 2021-ben nyitotta meg a látogatók előtt a teljesen felújított, az új állandó kiállításoknak és fogadótérnek, múzeumi kávézónak is helyet adó főépületet.

Az állományvédelmi előírásokra is reflektáló új, „Regulyversum - Mindent Regulyról” nevet viselő állandó kiállítás az első emeleten és a padlástérben várja a látogatókat. A tárgyak elhelyezése méretre kialakított, kulccsal záródó, épített installációba süllyesztett tárlókban, a viseletek zárható biztonsági üvegből készült álló vitrinekben, illetve a Néprajzi Múzeumtól kölcsönzött műtárgyak számára méretre készített, légmentesen kialakított tárlókban történt. A légmentesen kialakított tárlók állandó RH értékének biztosításához ProSorb kazetták használatát választottuk. Az értékek folyamatos kontrollálásához Trotec BL 30 mérőkészüléket helyeztünk el a vitrinekben. A padlástérben lévő nagyméretű enteriőrt a frontoldalról polikarbonát tábla védi, szellőzését az installációba épített tárló tetejébe süllyesztett, szűrőbetéttel ellátott szellőzők biztosítják. A kiállításban mindkét szinten kamerás megfigyelőrendszer működik. A nyílászárókon védő fólia van, a káros UV sugarak kiszűrésére.

Szükséges az arculatba illeszkedő fényvédő rolók felszerelése. Egyrészt a nyári napsütés okozta felmelegedés mérséklése miatt, másrészt a beszűrődő délutáni napfény néhol a látványt is zavarja. Helyenként nem zárnak tökéletesen a nyílászárók, ami különösen a téli időszakban jelent problémát.
A kiállítás elnyerte „Az év kiállítása 2022” díjat.

6.2. Bér Júlia Emlékszoba

2021. november 27-én a főépület földszintjén került átadásra a művésznő emlékszobája. Az enteriőrben Bér Júlia legszebb bútorai, alkotásaiból összeállított válogatás, személyes hagyatékának és művészi pályájának más értékes elemei láthatók. 2022. folyamán a berendezés újabb bútordarabokkal bővült szintén a művésznő hagyatékából, melyek restaurálása NKA pályázati támogatásból valósult meg. A szoba melegburkolatú, a fogadótértől zárható üvegajtó választja el. Az egyetlen ablak az utcafrontra nyílik, ezért a napi szellőztetés után Sup-Air Sa-100 készülékkel szűrjük, tisztítjuk a levegőt. Az ablakon ugyan van UV fólia, de a főépület földszinti helyiségeinél szükséges a külső-belső hő- és fényvédelem. A folyamatosan, vagy

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

gyakran működtetett páramentesítő készülék üzemeltetési költségei mérsékelhetőek lennének egyszeri befektetéssel. A szobában kihelyezett Elsec 765 mérőműszer segítségével ellenőrizzük a klimatikus értékeket. Az ablak nem zár tökéletesen, javításra szorul.

7. Időszaki kiállítások

Az épület bejáratától jobbra, a kapualjból nyílik a Dubniczay terem, amely időszaki tárlatoknak, rendezvényeknek ad otthont. A teremben, mint általában a földszinti helységekben magas a páratartalom. Időszaki tárlatok idején folyamatosan, egyébként szakaszosan üzemel a páramentesítő készülék.

A teremben az állományvédelmi feltételek javítását érintő célkitűzések megegyeznek az épület földszinti helyiségeinél megfogalmazott feladatokkal.

8. Műhelyek

A népi kismesterségeket bemutató műhelyek több évet átívelő felújítások során, az épületegyüttes földszintes mellékszárnyából kerültek kialakításra.
A teljes fejlesztés területe a földszinti 6 helyiségre terjed ki, amelyek az agyagos-, a szövő-, a kovács-, a famegmunkáló műhelyből, konyhából és étkezőből álló konyhai blokk.

Az ablakokon nincs UV védő fólia, de minden műhelyben van rovarhálóval felszerelt nyílászáró, így a rendszeres szellőztetések alkalmával ezeken az ablakokon át történik a levegőcsere. Mint minden földszinti helységben, a műhelyekben is magas a páratartalom és nyáron a hőmérséklet. A szövőműhelyben felhalmozott gyapjú és természetes növényi szál alapú anyag miatt szükséges a molycsapdák kihelyezése, ellenőrzése és 3 hónap utáni cseréje. Mindenhol, de a szerves anyagok miatt itt különösen fontos a külső-belső hő- és fényvédelem.

Fentebb megfogalmazott (földszinti helyiségek) rövid – közép – és hosszútávú állományvédelmi feltételek javítását érintő célkitűzések itt is érvényesek.

A jövőben is szeretnénk kihasználni a különböző, múzeumoknak kiírt állományvédelmi fejlesztést kínáló pályázati forrásokat, amivel közelebb kerülhetünk gyűjteményeink biztonságos raktározásához, kiállításban történő bemutatásához.

Zirc, 2023. április 4.

dr. Vida Beáta
igazgató

Záradék

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház állományvédelmi terve 2022 – 2027 című dokumentumot Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a …./….. (……) határozatával jóváhagyta.

Iktatószám: ……../2023.
Tárgy: Szakmai terv

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteménygyarapítási, nyilvántartási, revíziós és selejtezési terve

Zirc, 2023.

REGULY ANTAL MÚZEUM
ÉS NÉPI KÉZMŰVES ALKOTÓHÁZ

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék 2
1. A gyűjteménygyarapítási, revíziós, nyilvántartási és selejtezési terv célja 3
2. A Reguly Antal Múzeum gyűjteményei 3
2.1. A néprajzi gyűjtemény 3
2.2. A történeti gyűjtemény 5
2.3. Grafikai gyűjtemény 5
2.4. Fényképgyűjtemény 5
3. A gyűjteménygyarapítás jogi és etikai elvárásai 6
4. A gyűjtemények hasznosítása, a hasznosítás céljai 6
5. A gyűjtemények nyilvántartása 7
6. A gyűjtemények hosszú távú tárolásának feltételei 8
7. A gyűjtemények revíziója 8
8. A kulturális javak selejtezése 9
I. Melléklet 11

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

1. A gyűjteménygyarapítási, revíziós, nyilvántartási és selejtezési terv célja

1. A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteményeiben őrzött kulturális javak jellegének bemutatása, meghatározása; a kulturális javak nyilvántartási és hasznosítási alapelveinek dokumentálása.
2. Rögzíti a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteményeibe kerülő kulturális javak tervezett gyarapításának prioritásait és céljait.
3. Szabályozza ezen kulturális javak hosszú távú tárolásának feltételeit, a selejtezéssel és revízióval kapcsolatos feladatokat, továbbá a gyűjteménygyarapításra vonatkozó jogi és etikai elvárásokat.

2. A Reguly Antal Múzeum gyűjteményei

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház jelen formájában 2001-ben alakult, fenntartója alapítása óta Zirc Városi Önkormányzat. A Múzeum gyűjteményei 2011-ig csak egyszerű nyilvántartásban voltak rendszerezve. A gyűjtemények alapdokumentumának számító hivatalos leltárkönyvek beszerzésére, valamint az anyag beleltározására 2012-től került sor. Mivel a tárgyak egy részén szerepelt valamiféle leltári szám, aminek eltávolítása aránytalanul nagy munkával (és rongálással) járt volna, a leltározás e számok megtartásával történt. Kialakítottuk a néprajzi-helytörténeti, a képzőművészeti, a történeti értékű fotó- és videógyűjteményt. A demonstrációs eszközök gyűjteménye, valamint az adat- és irattárat elkülönítésre vár még. A demonstrációs eszközök korábbi nyilvántartásban a néprajzi törzsanyaggal egy nyilvántartásban szerepeltek; kiválasztásuk és önálló gyűjteménnyé formálásuk folyamatosan zajlik. A kézműves-műhelyek fejlesztésével természetesen nő a használati eszközök száma.
2018-tól a finnugor gyűjteményt elkülönítettük a néprajzi-helytörténeti gyűjteménytől. A múzeum gyűjtőköre a néprajzi és történeti szakágakra vonatkozik. A gyűjteményekben több mint 8000 tárgyat, fotót, filmet őriz. A gyűjtemények gyarapítása folyamatosan zajlik, ezt a fenntartó önkormányzat külső raktárhelyiségek biztosításával segíti, ám ezen helyiségek átszervezésre szorulnak a műtárgyak tárolási feltételeinek érdekében.
A Múzeum az éves statisztikai adatszolgáltatás során a gyűjtemények pontos tárgyszámáról, állapotáról, gyarapodásáról nyilatkozik. A tárgyak állapotát az állományvédelmi referens rendszeresen ellenőrzi.

2.1. A néprajzi gyűjtemény

A néprajzi-helytörténeti gyűjtemény zömét a helyi mesterségek szerszámkészlete és használati tárgyak teszik ki. Ezek megtisztítás, konzerválás és leltározás után a 2014-ben átadott látogatható raktárba kerültek. A gyűjtemény ajándékozás útján bővül. A kiállított tárgyegyüttesek a bognár- és a kádármesterséget, a kovács- és öntöttvas-termékeket, valamint a cipészet szerszámait mutatják be.

A gyűjtemény gyarapodásának formái
A gyűjtemény kizárólag ajándékozás útján gyarapodik. Így történt ez a múzeum alapításától, főként magánszemélyek jóvoltából. Teljes szerszámkészletek, mesterségek eszközei kerültek a

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

múzeum tulajdonába.

A kis tárgyszámú finnugor gyűjtemény 2018-ban két jelentősebb tárgy-együttessel bővült: Paula Jääsalmi-Krüger finn származású, Hamburgban tevékenykedő nyelvész az 1990-es években járt hanti és manysi területen nyelvészeti gyűjtést végezni. Ekkor vásárolt és kapott tárgyait ajándékozta a Múzeumnak. Hasonló a története Csepregi Márta elsősorban keleti hanti tárgyakból álló gyűjteményének, amelyet az ELTE Finnugor Tanszékének kutatója hozott haza 1990 és 2018 között. E két gyűjtemény – és a további gyarapodás terve – indokolta, hogy a finnugor anyag önálló gyűjteménnyé váljon.

Hagyatékból gyarapodott a múzeum textilgyűjteménye is, amikor özvegy Trositsné mintanyomó asszony textiljeit és munkaeszközeit fia az intézménynek adományozta. A Reguly Antal Múzeumnak jelen gazdasági helyzetben nem áll módjában vásárlás útján gyarapítania a gyűjteményét. Emellett a gyűjteménygyarapítás komoly akadálya a rendelkezésre álló raktár szűkössége.

A néprajzi gyűjtemény jellege

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház néprajzi gyűjteményének jelentős része, több mint kétharmada származik Zircről, a fennmaradó rész pedig a gyűjtőterületen található településekről került hozzánk, illetve ajándékozás útján finnugor tárgyakkal is rendelkezünk. Legnagyobb arányban a háztartások mindennapi használati tárgyai, berendezési tárgyak, textíliák és viseletdarabok, mesterségekhez köthető eszközök vannak jelen. Kisebb részben képviseltetik magukat a gazdálkodási eszközök, valamint az ünnepek és a szakrális élet tárgyai.

A gyűjtemény tárgyainak korösszetételéről a következő mondható el: tárgyaink zömében a 19. század végén és a 20. század első felében készültek. A tárgyak korával kapcsolatosan bizonytalanság abból adódhat, hogy a kormeghatározást jellemzően nem szakképzett gyűjteménykezelők végezték, és a leltározás folyamán a tárgy feltételezett életkorát tüntették fel. Datált (évszámmal ellátott) tárgyaink száma meglehetősen kevés, mindössze néhány tucat. A gyűjtőterületről egyenlőtlen arányban képviseltetik magukat az egyes települések.

A gyűjteménynek nem a teljes tárgyállománya részesült valamilyen típusú állagmegóvó kezelésben. A kezeletlen állomány tárgyainak tisztító, konzerváló munkái mellett a jövőben is fontos feladat a gyűjtemény egyes részeinek újrakezelése. Célszerű lenne erre a feladatra állandó munkatársat foglalkoztatni, aki egyedi munkaterv alapján felügyelné a műtárgyak sorsát.

A gyűjtemény feldolgozottsága

A Múzeum néprajzi gyűjteménye szakleltárkönyvi nyilvántartással rendelkezik, melynek fizikai változata nem naprakész. A gyűjteményben való célirányos keresés nem lehetséges, csak a teljes digitális leltárkönyv átvizsgálásával. Megkezdődött a leltárkönyvek anyagának Excel adatbázisban való rögzítése. 2022-ben pályázati forrásból a HunTéka auditálható nyilvántartó programot szereztünk be, melybe konvertálással felvezethetőek lesznek a leltárkönyvek adatai. Ezzel korszerű, a 21. század muzeológiai elvárásainak megfelelő nyilvántartási rendszerrel fog rendelkezni a Reguly Antal Múzeum gyűjteménye.

Kiállítások

2019-ben került sor az Alkotóház teljes felújított tereinek átadására, melyekben a kismesterségek eszközeiből készült állandó kiállítás is létesült. 2022-ben pedig a pandémiás

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

időszakot követően megújult a tetőtéri tárlat is. A Műhelytitkok és a Kincsek a padláson című állandó kiállítások kidolgozott múzeumpedagógia foglalkozás keretein belül látogathatóak, ezzel is népszerűsítve a gyűjtemény darabjait.
Ezen felül a gyűjtemény darabjai megjeletek több időszaki kiállítás alkalmával. Ezen tárlatok némelyike vándoroltatásra is került, ám ekkor a muzeális tárgyak nem, csak az installációs eszközök mozgatása történt meg.

2.2. A történeti gyűjtemény

A Reguly Antal Múzeum történeti gyűjteményének a gyarapítása az elmúlt években egyrészt a múzeum kutatási tématervei alapján, másrészt ajándékozások alapján történt, és az elkövetkező években is várhatóan így történik majd.

A történeti-helytörténeti gyűjtemény jelenleg nem saját leltárkönyvben van vezetve, hanem a néprajzi gyűjtemény részeként. A forrás értékű dokumentumok zöme digitális másolatban található, melyeket az intézmény vásárlás útján szerzett be. Ezen dokumentumok adattári feldolgozásra várnak. Szintén ide sorolandók még a jövőben történeti jelentőséggel bíró, az intézmény tevékenységére vonatkozó dokumentumok és fényképek is.
Kutatási témák:

1. Zirc története – feldolgozásra szorul még a település múltjának anyaga. A gyűjtés egy része már publikálásra került.
2. Helyi családok, szervezetek, intézmények levéltári, fotótári emlékeinek gyűjtése, rendszerezése, interjúk készítése. Ezen témák folyamatos feldolgozás és bővítés alatt vannak, már több kiállítás alapjául is szolgáltak. Ide tartozik a zirci temetők helytörténeti feldolgozása is.
3. A település vallási közösségeihez (katolikus, zsidó és protestáns), valamint társadalmi szervezeteihez (19-20. századi egyesületek, 1945 utáni társadalmi szerveződések) kapcsolódik. A kutatás, kiállítások készítése és publikálás szintén folyamatos.

2.3. Grafikai gyűjtemény

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház tulajdonába került a Bér Júlia gyűjtemény, vagy más néven Nemzetközi Grafikai Gyűjtemény. A részben Bér Júlia zirci származású festő- és grafikusművész, részben az ő pályatársai, barátai alkotásaiból álló gyűjtemény darabjairól leltározás után digitális fénykép készült, amely a Múzeum honlapján keresztül, illetve a MuseuMap közös múzeumi portálon és az Europeana portálon keresztül is megtekinthető. Leltározását Bér Júlia személyes hagyatékával együtt Dohnál Szonja végezte el. A felújítás óta Bér Júlia emléke előtt egy Emlékszoba kialakításával tisztelegnek a Múzeum munkatársai. Ezen állandó kiállításként funkcionáló tér 2021 novemberében nyílt meg, melybe már a pályázati forrásból restauráltatott bútorok kerültek, a kiállított grafikák pedig időszakosan változtatva lesznek.

2.4. Fényképgyűjtemény

A fotógyűjtemény elsősorban a Múzeum alapító-igazgatójának, Illés Ferencnek a gyűjteményéből áll. A többezer fotó kis felbontású digitalizált változatban a látogatható raktár

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

érintőképernyős állomásain tekinthető meg. A fényképek adatoltsága változó mennyiségű és minőségű; a hosszú távú tervekben szerepel az anyag HunTékában való hozzáférhetővé tétele, mint helyi érték, és a kommentálás, megjelölés lehetőségének megteremtése. A negatívok egy részét sikerült korszerű eszközök segítségével újra digitalizálni. A gyűjtemény harmada azonban még digitalizálásra vár. Ezen felül folyamatosan érkeznek további, tisztításra szoruló tételek is.
Tapasztalatunk szerint mindenki szeret fényképeket nézegetni. Igaz ez a Reguly Múzeum kiállításaival kapcsolatban is, hiszen a helytörténeti gyűjtések, kiállítások végzése során folyamatosan bővítjük gyűjteményünket régi, helyi vonatkozású fényképek digitalizált másolataival.

3. A gyűjteménygyarapítás jogi és etikai elvárásai

1. Jogi elvárások

Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház számára 2020. május 18-án kiadott, TemM/VI/1828-4/2020 számú működési engedélyében meghatározottak szerint az intézmény a történet, a néprajz, az iparművészet a képzőművészet és Reguly Antal munkássága, magyar nyelvtörténet és a finnugor népek kultúrája gyűjtőkörére vonatkozóan fejtheti ki szakmai tevékenységét. A működési engedélyében meghatározott gyűjtőterülete: Ászár, Bakonybánk, Bakonybél, Bakonycsernye, Bakonygyirót, Bakonynána, Bakonyoszlop, Bakonypéterd, Bakonyszentkirály, Bakonyszentlászló, Bakonyszombathely, Borzavár, Csesznek, Csetény, Dudar, Eplény, Gic, Jásd, Lázi, Lókút, Nagyesztergár, Olaszfalu, Porva, Réde, Románd, Sikátor, Súr, Szápár, Tés, Veszprémvarsány, Zirc. Gyűjteménygyarapítási tevékenységét, helyszíni gyűjtéseken, a felsorolt településeken folytathatja.

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteménye vétel, ajándékozás, öröklés, csere, a muzeális intézmények nyilvántartási szabályzatáról szóló miniszteri rendeletben meghatározott átadás, saját előállítás vagy saját célú előállíttatás, valamint egyéb – jogszabály alapján történő – muzeális intézményi elhelyezés révén is gyarapítható – gyűjtőterületétől függetlenül – Magyarország teljes közigazgatási területén.

A Reguly Antal Múzeum az 1997. évi CXL. törvény 37/B. § 4. pontja alapján Magyarország közigazgatási területén kívül is folytathatja gyűjteménygyarapítási tevékenységét, ha az adott ország jogrendje azt lehetővé teszi.

2. Etikai elvárások

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteménygyarapítási tevékenységét az ICOM (Múzeumok Nemzetközi Tanácsa) által megfogalmazott etikai alapelvek teljes körű figyelembevételével valósítja meg. (ld. I. Melléklet)

4. A gyűjtemények hasznosítása, a hasznosítás céljai

Az elmúlt két évtizedet a folyamatos fejlesztés szándéka jellemezte a fenntartó önkormányzat részéről. Az intézmény előtt nagy ívű fejlődés lehetősége nyílt meg 2011-ben, amikor elkezdődött az épületegyüttes teljes felújítása kívülről és tartalmi szempontból is. Az

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

épületegyüttes felújítása több lépcsőben zajló, éveken át tartó folyamattá vált. Több pályázati forrásból, apró lépésenként jutott el addig az intézmény, hogy 2019 tavaszára a teljes épület külső homlokzata és a nyílászárók megújultak, a földszintes szárny pedig – az utcafronton található három helyiség kivételével – teljesen megújult. Itt kapott helyet a Múzeum látogatható tanulmányi raktára, amely az udvari szárny tetőterében került kialakításra, és 2014-től fogadja a látogatókat. Ez alatt, a földszinti helyiségekben működnek az Alkotóház műhelyei. Ezek felújítása 2016–2018 között zajlott, 2019 tavaszától teljeskörűen működik a fazekas- a szövő-, a kovács- és a fafeldolgozó műhely, valamint a tankonyha is. A műhelysor kettős funkciót lát el: egyrészt a mesterségekről szóló állandó kiállítást tartalmaz, másrészt jól felszerelt, használható műhelyként szolgál, ahol bemutatók, tanfolyamok, foglalkozások zajlanak. 2020 elején a kétszintes főépületben és az utcai szárny még felújítatlan három helyiségében is megkezdődtek a szükséges építési munkálatok. A látványos megújulásnak két jelentős pontja volt: 2021 szeptemberében megnyílt a „Regulyversum – mindent Regulyról” című új állandó kiállítás, valamint 2022 júniusában átadásra került a Reguly Múzeum Kávézó is.

Gyűjteményeink anyagára alapozva, kutatási eredményeink hasznosítására szolgálnak felnőtt látogatóink számára szervezett kiállításaink, programjaink, ismeretterjesztő előadásaink, valamint a könyvkiadási tevékenységünk is. A gyűjteményeink hasznosításában célul tűztük ki, hogy lehetőség szerint a kiállításokban minél több alkalommal bemutassuk a nálunk őrzött kulturális javakat. Törekszünk arra, hogy kutatási eredményeinkről minél szélesebb körben tájékoztassuk az érdeklődőket publikációk, előadások formájában. Célunk továbbá az is, hogy holnapunk fejlesztésével hozzáférhetővé tegyük a nyilvánosság számára a gyűjteményeink meghatározott egységeit.

5. A gyűjtemények nyilvántartása

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház munkatársai az elmúlt években elindították a gyűjtemények elektronikus nyilvántartását. A jelenleg is tartó szakaszban Excel formátumú adatbázisban kerül rögzítésre a néprajzi és a történeti tárgyi, valamint az adattári leltárkönyvek anyaga. 2023-ban pályázati forrásból a HunTéka auditálható nyilvántartó programot szereztünk be, amellyel magasabb szinten folytatódik a gyűjtemények nyilvántartása. Biztosítható ezzel a gyűjtemények széleskörű hozzáférhetősége, a webes megjelenés is.

A Múzeum gyűjteményeinek vonatkozásában az egyik legfontosabb célkitűzés a digitalizációs munkálatok gyorsítása. A technikai feltételek jelentős részével már rendelkezik az intézmény – mind hardver, mind szoftver elemek beszerzésre kerültek – ezek rendszerbe állítása is megtörtént.

A számítógépes nyilvántartóprogram használatával, és az online adatbázisok kialakításával komoly lépést teszünk a „szolgáltató múzeum” mint koncepcionális cél megvalósulása érdekében: a gyűjteményekben való online keresés lehetősége segítheti a diákokat dolgozataik megírásában, a pedagógusokat szemléltető anyagok összeállításában, a helyi kultúra iránt érdeklődőket pedig Zirc mélyrehatóbb megismerésében. Az elektronikus nyilvántartáshoz és a gyűjtemények digitalizálási munkálataihoz egyaránt humán erőforrás fejlesztésre van szükség.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

6. A gyűjtemények hosszú távú tárolásának feltételei

A gyűjtemények műtárgyállományának nagy része valamilyen típusú állagmegóvó kezelésben részesült az elmúlt évek során. A tárgyak tisztító, konzerváló munkálatainak elvégzésére csak a kötelezően előírt, havi 2 munkanap erejéig megbízási szerződéssel foglalkoztatott műtárgyvédelmi referens dolgozik az intézményben. Ez alól kivételt képez az elmúlt fél év, mikoris az egyik részmunkaidős munkatárs helyettesítésével az állományvédelmi szakembert bíztuk meg.

A műtárgyak állapotának megóvása érdekében nagy előrelépést jelentett a 2014-ben átadott látogatható raktár, és különösen az, hogy fűthetőek ezek a terek. Így a megelőző műtárgyvédelem szempontjai jobban érvényesülhetnek a jövőben.

A múzeum továbbra is rendelkezik külső raktári egységgel, a városi önkormányzat kezelésében álló épületekben. Kezeletlen tárgyaink szintén itt kerülnek elhelyezésre.

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóháznak korlátozottan áll rendelkezésre gyűjteményi raktártér, ezért csak nagyon megfontoltan, méretkorlátok betartásával lehet a történeti és a néprajzi tárgyi gyűjteményt gyarapítani. Jelenleg nincs akadálya a néprajzi és történeti textilgyűjtemény bővítésének, valamint a történeti értékű fotó és dokumentumtár gyarapodásának, ám annak eszközfeltételeit is biztosítani kell a szakszerű tisztítás, digitalizálás után főként a megfelelő tárolás terén. Ezen feltételek biztosítása mellett folytatható a már meglévő, ámde kezeletlen műtárgyak szakszerű feldolgozása, valamint a gyűjtemények gyarapítása is.

7. A gyűjtemények revíziója

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház az 51/2015. (XI. 13.) EMMI rendelet *„A muzeális intézmények nyilvántartásában szereplő kulturális javak revíziójáról és selejtezéséről”* című dokumentumban meghatározott szabályok szerint végzi revíziós és selejtezési tevékenységét.

A gyűjteményi revízió célja a vagyon- és tulajdonvédelem, a kulturális javak hitelességének folyamatos fenntartása, és a tudományos meghatározásuk során feltárt eredmények átvezetése az intézmény által vezetett nyilvántartásban. A revízió során a Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gondoskodik a nemzeti vagyongazdálkodás feladatának a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 7. § (2) bekezdése szerinti megvalósulásáról.

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház revíziót folytat le:

a) gyűjteményenként hétévente;
b) a letéti rendelet alapján letétként megőrzésre átvett kulturális javak esetén a letétbe vételtől számított háromévente;
c) a gyűjteményért felelős muzeológus vagy gyűjteménykezelő személyében beállott változás esetén a gyűjteményre; vagy
d) eseti jelleggel, a gyűjteményre vagy egyes kulturális javakra kiterjedően
da) az intézményvezető,
db) a fenntartó, vagy
dc) a kulturális javak tulajdonosa vagy tulajdonosi joggyakorlója kezdeményezésére.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

A revíziót a gyűjteményért felelős muzeológus
a) egy gyűjtemény- és raktárkezelővel,
b) egy felsőfokú végzettségű restaurátorral, vagy
c) a gyűjtemény szakágának megfelelő, további egy muzeológussal együttesen végzi.

A revízió megtörténtét a nyilvántartási rendelet szerinti szak- és egyéb leltárkönyv „Státusz" rovatában sorszámonként „revízió" jelzéssel és dátummal rögzíti.

A revízió lefolytatását a revíziót végző gyűjteményért felelős muzeológus – 4 eredeti példányban – jegyzőkönyvben rögzíti. A jegyzőkönyvet a revíziót végző személyek és az intézményvezető hitelesíti. A jegyzőkönyvet annak hitelesítésétől számított 8 napon belül meg kell küldeni jóváhagyás céljából az intézmény fenntartója, Zirc Városi Önkormányzata, és ha nem azonos a fenntartóval, a jegyzőkönyvben szereplő kulturális javak tulajdonosa részére.

Az intézmény fenntartója és a kulturális javak tulajdonosa által jóváhagyott jegyzőkönyv egy-egy eredeti példányát az intézmény irattárában és adattárában kell elhelyezni.
Ha a jóváhagyott jegyzőkönyv selejtezési javaslatot nem, de törlési javaslatot tartalmaz, az intézmény a nyilvántartási rendelet szerint kezdeményezi a meghatározott kulturális javak leltárkönyvből való törlésének engedélyezését a kultúráért felelős miniszternél (a továbbiakban: miniszter).

Az intézmény a miniszterhez benyújtott kérelmében megjelöli a törlést megalapozó okot, és a kérelemhez mellékeli a jóváhagyott jegyzőkönyv egy eredeti példányát. A miniszter által kiadott törlési engedélyben foglaltaknak eleget tesz, és arról − a törlési engedély másolatának csatolása mellett − az intézmény fenntartóját és a tulajdonost írásban tájékoztatja. Állami vagy helyi önkormányzati fenntartású intézmény esetében a tájékoztatás nem helyettesíti a nemzeti vagyonról szóló jogszabályokból következő beszámolási, adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését.

A leltárkönyv „Státusz" rovatában sorszámonként fel kell tüntetni a miniszter által kiadott törlési engedély keltét és számát.

Az intézmény a Kultv. szerinti könyvtári dokumentumok revízióját a könyvtárakra vonatkozó jogszabályok alapján végzi.

8. A kulturális javak selejtezése

Az intézmény revíziós tevékenysége után az alapleltárában szereplő azon kulturális javakat, amelyek állagukat tekintve oly mértékben megrongálódtak, hogy restaurálás útján sem menthetők meg, az egészséget veszélyeztetik, vagy állományvédelmileg súlyosan veszélyeztetnek más kulturális javakat selejtezési eljárás lefolytatása után, megsemmisítéssel köteles eltávolítani.

Nem selejtezhetők azok a kulturális javak, amelyek tudománytörténeti jelentőséggel bírnak, illetve letéti megőrzésre átvett kulturális javakként tartoznak az intézmény gyűjteményeihez. A selejtezési eljárás megindítására a fentebb felsorolt feltételek fennállásának észlelése esetén kerülhet sor.

A kulturális javak selejtezését legalább három főből álló selejtező bizottság végzi, amelynek tagjait az intézményvezető esetenként kéri fel akként, hogy a selejtező bizottság tagja
a) a gyűjteményért felelős muzeológus;

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

b) egy, a selejtezésre kijelölt kulturális javak szakágának megfelelő gyűjtőkörrel rendelkező, múzeum besorolású intézmény vezetője által tagként javasolt, szakirányú végzettségű muzeológus; valamint

c) egy felsőfokú végzettségű restaurátor legyen.

A selejtező bizottság eljárásáról jegyzőkönyv (a továbbiakban: selejtezési jegyzőkönyv) készül, amelyet a tagok által egymás közül választott jegyzőkönyvvezető állít össze, és a selejtezési bizottság valamennyi tagja ellát aláírásával. A selejtezési jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell:

a) a selejtezésre kijelölt kulturális javak nyilvántartási adatait és fotódokumentációját;

b) a selejtezés indokát;

c) a selejtezésre kijelölt kulturális javak megsemmisítésének módjára, körülményeire vonatkozó részletes javaslatot; valamint

d) a selejtező bizottság döntését támogatók és ellenzők számarányát, a kisebbségi vélemény ismertetését.

A selejtezési jegyzőkönyvet az intézmény a Kultv. 38. § (3) bekezdése alapján jóváhagyás céljából felterjeszti a miniszterhez. Ha a selejtezésre revízió lefolytatását követően kerül sor, a selejtezési jegyzőkönyvhöz csatolni kell a jóváhagyott revíziós jegyzőkönyv egy eredeti példányát.

A selejtezésre kijelölt kulturális javak csak a Kultv. 38. § (3) bekezdése szerinti engedély (a továbbiakban: selejtezési engedély) megadását követően és az alapján távolíthatók el a gyűjteményből. A selejtezési engedély alapján a kulturális javak törölhetők a nyilvántartásból azzal, hogy a leltárkönyv „Státusz” rovatában sorszámonként fel kell tüntetni a selejtezési engedély keltét és számát.

Az intézmény nem adhatja más birtokába vagy tulajdonába a selejtezésre kijelölt vagy selejtezett kulturális javakat.

A selejtezett kulturális javak megsemmisítését a gyűjteményért felelős muzeológusnak és az intézmény egy további muzeológusának személyes felügyelete mellett kell végrehajtani, és az erről felvett jegyzőkönyvet a selejtezési jegyzőkönyvhöz kell csatolni.

Az intézmény a selejtezésről – annak végrehajtásától számított 15 napon belül – írásban tájékoztatja a fenntartót és a tulajdonost, és csatolja a selejtezésről felvett jegyzőkönyv másolati példányát, valamint a selejtezési engedély másolatát. A nemzeti vagyon körébe tartozó kulturális javak esetében a tájékoztatás nem helyettesíti a nemzeti vagyonra vonatkozó jogszabályokból következő beszámolási, adatszolgáltatási kötelezettség teljesítését.

Zirc, 2023. április 4.

dr. Vida Beáta
múzeumigazgató

Záradék

A Reguly Antal Múzeum és Népi Kézműves Alkotóház gyűjteménygyarapítási, nyilvántartási, revíziós és selejtezési terve című dokumentumot Zirc Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a …./….. (……) határozatával jóváhagyta.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

I. Melléklet

A GYŰJTEMÉNYGYARAPÍTÁS ETIKAI SZABÁLYAI – ICOM AJÁNLÁSOK

1. Napjaink múzeuma nem pusztán a tárgyak megőrzési helyeként szolgál, hanem a tárgyak gyűjtésével a tudományos kutatást, oktatást, megőrzést, a nemzeti és nemzetközi, természeti és kulturális örökség bemutatását szolgáló sajátos program szerves részeként foglalkozik.

2. Egyes múzeumok tevékenysége felölelheti a fenti széleskörű program minden területét, míg mások csak egy bizonyos részére szakosodnak. A múzeumok ezért nem gyűjteményezhetnek olyan tárgyakat, amelyek nem illeszkednek a programjaikban megfogalmazott célkitűzéseikhez.

3. Egy megvásárlásra kiszemelt tárgy a gyűjteménygyarapításra alkalmas tárgyak széles skálájának bármelyik pontjáról származhat. Ennek a skálának a két szélső pontja az alábbi módon határozható meg röviden:
a. olyan tárgyak, amelyeket a tudomány, illetve az a helyi közösség, amely számára az illető tárgy a legteljesebb jelentőséggel bír, egyedülálló kvalitásúnak, és ez által értéken felülinek tekint,
b. olyan tárgyak, amelyek bár önmagukban nem rendkívüliek, ugyanakkor kulturális és természeti környezetükből fakadó értékkel bírnak.

4. A tárgy (kulturális és tudományos) jelentősége teljes körű dokumentáltságától függ. Alapelvnek tekintendő, hogy egy gyűjtemény nem gyarapítható olyan tárgyakkal, amelyek nem rendelkeznek az összes dokumentummal, kivéve bizonyos, elsősorban a 3. paragrafusbeli skála (a) pontjában leírt végéhez közel eső tárgyakat, amelyek esetében a vonatkozó lényeges dokumentumok a szerzeményezést követően végzett szisztematikus kutatás eredményeként is beszerezhetők.

5. A terepen folytatott tudományos kutatásokból származó tárgyak a legalkalmasabbak a gyűjtemények közvetlen módon történő gyarapítására. A kutatásra belföldön vagy külföldön is sor kerülhet. Az utóbbi esetben a kutatás a fogadó országgal kötött megállapodás értelmében vagy azzal együttműködésben, és csakis az ott hatályos jogszabályok figyelembevételével történhet.

6. Közvetlen gyűjteménygyarapításra a kiválasztott tárgyat őrző országnak a nemzeti kulturális örökség megőrzéséért felelős múzeumával vagy intézményével történő együttműködés keretében is van lehetőség. Ezek az elvek hatékonyan alkalmazhatók mutatis mutandis, vagyis a szükséges változtatásokkal a 3. paragrafusbeli skála (a) pontjában leírt végéhez közel eső tárgyakra is.

7. A közvetlen úton beszerzett tárgyakat lehetséges a legteljesebb módon dokumentálni. Ez azonban nem minden esetben mondható el a közvetve beszerzett tárgyakról. Az 5. és 6.

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

paragrafusokban leírtak szerint beszerzett tárgyak mindig megfelelnek az etikai előírásoknak, ugyanakkor ez nem feltétlenül van így a közvetett beszerzések esetében.

8. A közvetett gyűjteménygyarapításról, mint például az ajándékozás vagy örökül hagyás, akkor beszélhetünk, ha az egy vagy több közvetítőn keresztül valósul meg. Amennyiben egy múzeum szükségesnek tartja, hogy közvetett úton gyarapítsa gyűjteményét, akkor minden esetben azon ország jogszabályainak és érdekeinek a figyelembevételével kell eljárnia, amelyből a tárgyat beszerezte, illetve amelyikből az származik, ha a beszerzési ország csak kereskedelmi közvetítő országként szolgált.

9. A nemzeti örökség megőrzését alapfeladatként ellátó múzeumok szakembereire hármas feladat hárul:
a. az ország kulturális és természeti örökségét teljességében bemutató átfogó gyűjtemény beszerzése és megőrzése az illető ország számára;
b. az adott örökséghez tartozó tárgyak nemzetközi mozgásának figyelemmel kísérése;
c. más külföldi múzeumokkal és tudományos intézményekkel való együttműködés az ország kultúrájának méltó nemzetközi bemutatása érdekében.

10. Ahhoz, hogy egy múzeum megfelelő módon láthassa el oktatási és a nemzetközi együttműködésekből fakadó szerepét, szakembereinek a legmagasabb etikai követelmények tiszteletben tartásával kell eljárniuk nemcsak a rendkívül fontosnak tekinthető gyűjteménygyarapítás során, hanem szakmai tevékenységük más területén is.

11. A múzeumok tegyék közzé programjaikat. Így előmozdíthatják a múzeum közti cserét és a külső támogatásokat.

12. A múzeumok ne korlátozzák szerzeményezéseiket a kiállításokhoz szükséges tárgyakra, hanem biztosítsanak elegendő tárgyat a tudományos kutatás, a megőrzés, a helyi múzeumokkal való csere vagy ezek ellátása és nemzetközi csere céljaira is. Ugyanakkor sohase gyűjtsenek tárgyakat kizárólag kereskedelmi értékük miatt.

13. A csere céljára szolgáló tárgyak képviseljenek kellő színvonalat, hogy más múzeumoktól hasonló kvalitású tárgyakat kaphassanak cserébe. A csere ne csak tárgyat tárgyért, hanem tárgyat szolgáltatásért és felszerelési tárgyakért alapon is működjön.

14. Egy tudományos kutatóút eredményeként született dokumentációt egy előre megállapított idő lejártát követően, mely alatt a tudományos jogok kizárólagosan a kutatót illetik, az expedíció helyszínéül szolgáló ország rendelkezésére kell bocsátani. Ugyanazt a dokumentációt, ugyanazon feltételek mellett a kutatóutat szervező ország múzeuma részére is hozzáférhetővé kell tenni.

15. A helyszínen végzett kutatások eredményeinek megosztására vonatkozó jogszabályi előírások, az UNESCO ajánlások és egyezmények messzemenő figyelembevételével minden erőfeszítést meg kell tenni az egyes tárgycsoportok ökológiai összetartozásának a tiszteletben tartására. Külföldi múzeumoknak vagy kutatóintézeteknek tanulmányozás céljából kölcsön

Cím: 8420 Zirc, Rákóczi tér 10.
Telefon: +36 30/237-6493, +36 88/415-422
E-mail: regulymuzeum@regulymuzeum.hu
Web:www.regulymuzeum.hu

adott tárgyakat és gyűjteményeket a lehető legrövidebb időn belül vissza kell juttatni a tulajdonos intézménynek.

16. Egy múzeum, amennyiben kétsége merül fel egy általa korábban megszerzett műtárgy jogszerűségével kapcsolatban a jogszabályi előírások, az UNESCO ajánlások és egyezmények messzemenő figyelembevételével, forduljon a származási ország múzeumához vagy más szakmai testületéhez, hogy esetenként vizsgálják meg, melyek azok a megteendő lépések, amelyek leginkább szolgálják mindkét fél érdekeit.

17. Amennyiben egy múzeum részére olyan tárgyakat ajánlanak fel, amelyek jogszerűségével kapcsolatban kétsége merül fel, forduljon a származási ország illetékes hatóságaihoz annak érdekében, hogy elősegítse az illető ország nemzeti örökségének megőrzését.

18. Ajándékok és hagyatékok csak azzal a feltétellel fogadhatók el, ha a múzeum vezetése felhatalmazást kap arra, amennyiben egy tárgyról kiderül, hogy egy másik országból jogellenesen szállították ki, a fentiekben foglaltak szerint járjon el.

19. Azoknak az országoknak a múzeumai, amelyek politikai és gazdasági körülményeik folytán olyan országok kulturális javainak jelentős részét birtokolják, amelyek nem tudták megfelelő módon megvédeni saját kulturális örökségüket, hívják fel saját hatóságaik és gyűjtőik figyelmét arra, hogy erkölcsi kötelességük támogatni az utóbbi országok múzeumainak fejlesztést.

20. Azon országok múzeumai, amelyek elfogadják, hogy ezen dokumentum 1-től 19-ig terjedő paragrafusaiban foglalt etikai szabályok és gyakorlati javaslatok értelmében járnak el, vállalják, hogy minden szakmai tevékenységük során, a hatályos jogszabályokkal összeegyeztethető módon egymást kedvezményes bánásmódban részesítik.